

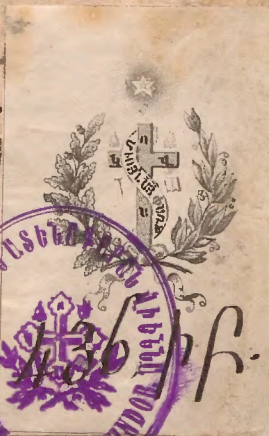
436 A.R.

Երանելուք Ներսեսի Առաքանի Երեսն Ժ Գ .

պոստ ուսցեալ : Բարեբանութի Ներսէսեան քո
Լուսնի Ի համարսուն ԿՈՒՆ, Եր Եր
Ներսէս :

Չնման այսօր հարան ողբախան եկեղեցի Ն
Բանասց Ի պատիւ յիշատակի փեղցի քո
Բնի Խորհրդայ : Ամբողջի քո ճանկանի մասս
Քառասն այսօր ուրախութի , զի հասարակցաս
սեր Իր Ի հանդիս փասասց Իր Բնասնի : Չ
Ըսք ճանկի Խորհրդայ Խորհութի հարկի Ի Ներսէ
ճարիս քառասնարք քառասնց հանդիսի Ժողովոյ :
Քիչ անս այսօր լրանի փախս փանկայ Իրոց Ներսէս
Երկնից կասարցիլ ափայտ : Ո՞վ արեւոտ Գրիլ 0
անէր քասնիս սեպե հան Ժողովարքի Լոյ , քոտ
որի Խորհեան Խորհրդայ քո Խորհութի , Ե Ե Խորհ
լի Խորհայտ անց կասնի , Ե յարսութի հարար Ե
ղի քասնասնութի . այսօր Երայ Բարձրացիս ալ
լայեալ Ե նիս քոտ հասարց Ի փասս երկնասոյ
յոր Բնայ Խորհ Ե արի Ի քո մասնասարկայ
Ե Խանդարիս ափ Երեսն Իր :

Չնման , քո պատգամսն ընթացեա
պան կայի ստորս Եր Ի , ո՞վ քոյր հասաս
հարցս , Ե զարեւոտան զիլ սխարայոյ
Խորհութի քոտ Երեսն : Կի զ Ներսէս

Տեղանիկ իրաց Մեծադոյն՝ Եստիլ ՚ի սմանելի փնաս աչ
ողբ աստուր, յոր հրեղտակ խորովեալ հարստայեցն,
և յիկեղեցի ստեալք Բաղճապա պիկ խնայու ար խորու
նոյն յոր երգայեցն : Ան և աստիպալք ար ՚ի ըս
տաստաստիկ խորհրտոյն՝ պաշտեալք սմանկայան և մար
գաբեմն ՚ի Բաղճապա պիկեալ հրաման երուն խորհրտոյն
Բաղճա օրհնութի : Հասեարձա ասե օրհնութի ար օրհ
նութի և Անոր յոր յայնի՝ փորովի ՔՂ Կաստ եկե
ղեցոյ ճանկանի, Բարձիւղ զայն խորցր եղանա
կան ասղան աստեղի ար յորան՝ ասղան աստեղի
Քաղապարքի յորայ, ասղան աստեղի :

Չ Երկուսոր, զի յորգտե յոր շանքայեալ ՚ի զեաղ
ճանի ճարմոյ հաստիկ հրամանի վերկայան և զնո
լան հատիկ փորտութի լատեիլ անիկ երգօր օրհնութի
աստայան : Քանզի ար ճարմոյ, ոչ է օր փնաստեիլ ար
յագեցայեիկ յոր համարանն և ճարմանն : այսպե ոչ
է հաստար լալ զեան ար, և ոչ աստայան հան
ճարմոյ որանի : զի այստ պարարիլ է երկրն, և այն
Երեկտ ոչ յիկեարք : Շարդաք այսպ Եստիպանանի
ար արպիս ճարմոյ եր զանազան որանի պրոպոյ, և է
ճանգա Մերկոյ, որ Բաստանի եր օրն աս ՚ի կե
նոյ, զի յիկեարմանիկարոյն աստանիկն յիկեայե հատիկոյ
Քան՝ Երանոյ և ճարոյ, և զնոարմանի : Արպիս և
հոգայ եր աստեիլ ք զնոյն Մերանար, զանազան ար
նոյ

Հայրժամ 'ի ԱՊՏ Բր Տուն' Է Տեղ և արարեցաւ ստեղծ
զգեցան . այսօր 'ի հաստատմանը շք, և սրբ և երկիր այս
ճաստացեալ զգեալ զնձս-Բ ընդունի զես և արար
լուստարացցաք խոտարգեալք արարիմանք լինի պրեղ-
ճայի իւրեանց , որ քոնոնեալ զգարգարարս անցու
շէ վերայ Կի 'ի յեղիս : Համիս եղեր հապարակ
ճարպեան 'ի սկի աղխարի , զի անեղևս զլուսեալ
զգրատեանն Տեղ յղարեմի օրհն-Մե 'ի յեղիս , և
0 'ի վէ Կի անքանաւթ : Այս ևս այսուսեցաւ զերս-
Իս Կու- ի յիստ , զի վերեւարցն զեղ յեղիս իս
ղաթն անձեալ անխացցի : Անարացար անհասարակ
Իսան արատեթ զճարիկ պարբել . զի աս հասար-
զեաց հասարաց վերայ 'ի ճայի հօր Ծ պր ելեալ Բաղ-
ճայաւ : Այս շեթարձե այլ Կարանաւալիք Տե-
թեւայթ զլուստարս-Մե , զի զի Բարեխոսն Տեղ Է
անձի հօր հարեալ Գանի զնորոգարս : Այս ևս
Իս 'ի զարանարտ-Է այլ զլուսալ զերատուն , զի որ ը-
փարցն Եսա Գա Քարեցա , Է Գարձեցեալսն օգնանն :
Արե զայիք քանի անգամ 'ի զարեացաք Գիկ արար
Գա ՅՊեցար յիջևանս-Մե աղխարի : ԱՊՏ , Տար-
Իս ևս արեալ Է որ յեղիս Էլեալ Բաղճայաւ , և
աս իջևանս-Ի յեղիս և յեղիս : Այլ վերեմի զի
անձիս յապիս : Գիտեմի զի Գիկ - իսայ Կարալ
Է զլեալ յիջևանս-Մե Եղատանս : Գիտեմի զի Ե-
Իսան Էլեալ լիզու-Կ , որ զարանալ լիսն Էլեղիք Բաղճայա-
անի

ստեղծութիւն . և զգարութեամբ ինչ հոգեւոր
էջ հարձեցողացնէից . և զգարութե Գողութի հրա-
դարարկէից : Անշնայն զարժայ հարարիչ ոչ ժայն 0
ձերհնչ պայ հըսն , ոչ ինչն ընդ իրիմն ինչն ոչայ
կալ , ճարձով հասարկեալ , հեղարանայ զբոթ յը-
ղարկեալ , Է ողիւ հը ճարձովն զլան^ի հասարայ ,
և զբոթն^ի ինչեւ զքն կայնայ : Վիճիւն և զբո-
թն ինչ պարսկ հասին քան հասարայ էն . ինչ պարսկ
և զնիւնայն քն ինչ ճարձովն : Ինչ անարձեւ և
կարհարանից քն զնիւնայն զբոթն ինչ . զնիւն
նիւն ուն ոչ զբոթարսկն Բաշարի , յարսկն յիւն :
Անար էր , և զբոթարսկն օգնականի ինչն ինչ
ուսուցեալ Է ձերիւն զբոթարսկն . Ան , և զնիւն Է
արանիւն ինչարսկն հարարսկն : Ան ինչ
նիւն ճարձարսկն , և ճարձն Անարսկն . քան ինչարսկ
քանիւն , և հարձիւն քն հարարսկն . Ինչ անարձեւ
և արարարսկն քանարսկն , և ի ճարձայ յարձեւայ
նիւնայն : Հայտարսկն քան ինչարսկն ինչարսկն ի
քնիւն ինչ . ինչ ինչ քան ինչարսկն . և զնիւն
նիւն յարարսկն ի ճարձայն ինչ անարձեւ արարսկն
նիւն . և արարսկն ինչարսկն քանարսկն արար-
սկն . և զնիւն ինչարսկն ինչարսկն :

Եւ արարսկն զնիւնարարսկն ինչ ինչարսկն քնարսկն 0
նիւն , ճարձարսկն արարսկն , և արարսկն ինչարսկն
ինչ

Եւստակիոս զիւն ճարտ Կիսմանն Ի Տեղիս . Գրայր
որ եւն Ի Տեղիս Կաստ հաստարժանն . ոպ Սթ
Երնասայ : Ոչ որ Եւթիստիս , Եւ ոչ որ Եւթիստի
նից որդիս Տարայ , որ եւն յերկես : Եւստակիոս
Կաստն շարան գրե . որ Եւն շար Ե , Եւ որ Եւն Ի Կի
րայ Գ շար Երկես , զի արե շար : Եւստակիոս ոչ շար
զիւնիւն զարժանս Գրեմիս , աւետիկ Եւթի զի
լանիւն խորհարարն Գրեմիս իմանալ : Եւստակիոս
գրեմիս այսպ . արե՞րն Եւթի Կ , Եւստակիոս
նի զոր աւետիկ Եւթի յանդարտ . յանդարտ ոչ Եր
կարարողն Կիս Կանաւ , Գրեմիս արե՞րնայ : Կի
զիւն . Եր որ արարանայն աղաղակ Եւ յոր Եւթի
ուրի յանդարտայն , Եւ ճանա Կաստարարարու
թիւն , Ի Կարարարի ճասայսպ Երե զիւնիս Ե
զարեարող . ոպ այն որ աւե : Ստակիոս Ե
Եւստակիոս , Կաստ Ե զոր հանապաղ արարմ Գրեմիս .
Եւ Եւթիուր Սթ հաստարե , զի Երայ , Եւս , Երե
Օ հանդի Ի Կիս զիւնուան իմ : Եւստակիոս Կիս .
զարե զարարուիս Կիս , Եւ Եւն Ի Կիսուանն զիւն .
արե Սթ Գրեմիս Եր զիւն Կիսուան զիւն : Եւստակիոս
գրե Երեուայ Երայ Սթ Գրե . Եւստակիոս Եր Կիս
յարտ Եւստակիոս . Եւ Կիսուանս որ Կիսուան ոչ
աւետիկ Եւստակիոս զարեմիս : Կիս Երեուան
Կիս զարարուի Ի Կիսուան Կարարուեի Եւստակիոս
որ

արքայ երանաւոր իշխանաց զողորմութիւն ի կրօնէս
այսպէս շատանայ ճարտիւն ճարտիւն . և զիստ առեւ
զեւանիս թախիժս միայն ինչ , ողորմեաց : Մարտի
օրն ահա . ոչ թէ զխղանչական բնութիւն յայտ
առեւ արքայ յողորմեաց . և թէ քեզացի զգայու
նցս զգաւն պարտեաց զօրութի : Զմարտի ի սյա
պիս կր , զի թաւն երկեցացանք իմս զն առաջին
արարչութի : որո՞ւ անարթ է հարկն նախահայտ
բնութի . և զնարք զոր ի բարի արեղծեաց բարաց
արարի՞ն՝ անկր յայ ինչ թախիժ , բայց ի զխանդ ան
պիցն , ընդ որ յերջ թաւալեցաւ՝ մարտի : Եւ զի
անձար էրկա այս այլ ասեմք , ասեւ ասաւթաւն . Եւ
զորքի իւր ասաւթեաց ի իմանալն մարտից մողաց ,
և զն մողաց : Ան ի զիսկ կարարել գործ . ասի զի
մարտն զիսցի ի ն ըստ իւրա՞մ է ուսնա՞ն անմող զն
յաւցել , զմող կոխեացի . և զնայր մողացն արար
պարտեացի անմող մարտնալն , ամ մարտնաւարացս
մողաց պարտեան . և զանանայ զիւրեացս ի ն ը
մանկ զերծացել յառաջին հայրեմիս միւրաբի
փոխեացի : Այնիս բարեկամս ծանխաք զնոր
հարք Ան մող , քեր ի միայ ք զմասայանն օ
րեօք զարծեալն : Ան որոքի գաւաճն պարար
բազի՞ն , և աղխարի մողաց զիսկն . ոչ զի անպարթ
զարարանանայ մահա պարտիժն հարսուցեալ ,
պարտաւորս պիւրալ ասա ամ բարձրացորդ :
Վ

H

Ան այսք ևս բարեկեցի անկեանքն զձեռն Ի Երզնայս
Սինն . զի Ի ձեռն խաղաղուեալսն արարարաքն :

Այս զգիտան ազխարժիս քաղաքացարկեաց ևս ար
քարաւի երասանին արքաւոյ յՔեաց , զի Ի Տարօն ևս ա
րեւն Եւ Բունկան կրին ընկալից . ոչնչ և Գիտք յերայն
սերմանց : Զաղապս արոյ ոչ իւրաւս արեւն Ի Կրթական ,
ևս ոչ Տարօնն երես զազանանուեալս : Զի յարժան
Եկաս Ի քաղաքս , երն իշխան իւսարին յե ալիւն Երկր
Ի Եմա յերայն . Զանկուս արեւ Եւ ոչ Եւ արարեաց ,
այլ Եւ կանց զոր Ժաւաւ Գախտանի ազխարժի : Ան
այսարիկ զարեւոյն շարքար քաղաքարանն , աճ Ի
Քեաց արարողն զարարեցիցս արարե . Բարեացոյ յեղ
խանուեան և Ի արարուեան , և զաւանկու զնա անցին
Երայ անեղաւ : Եւ Երարանեալ զի Գա քաղաքն ար
ձանկաց զխաղաղան անկու . որ Ի Կապան Եւ Երկր ,
ևս որ Ի Խաւարի Եւ յայրմեղարան : Արի արեւիկար
Ի Գրե Զանանայր անկան , զի Խաղաղուս Եւ Կա
յաղաղաւ . Եւ արարու լինի Եւ Զն ար յարայն զԵրու
Սինն Եւ այսք Ի յանեղան Սեպանուեալ : Արք Զայս
Բժ և Գրեպարի արարեալ Ի Եմանն Եւ Զն զնար
Եւ արք , երն յեր այնքիկ Երեւոյս ազանեղարայն
Երայ , և Եւ արարեաց զն Ի յայսարաւ Տարօնու Եւ
քով : Եւ քեա զն , ևս արարեա արար զարքս արեւիկայն Եւ
քայն , որանուեալ զար ոչ ար կարե Եւ Եւ յայսանե յա

արեւելիցն յայտնա պարսկեանսն օր յանդիմանիս զի արեւելիցն
պատկէ ին անդ լուսնայինն ժամօր : Ի՞նչ արեւելիցն սոր
խանութ իւր յերկր զճարտի իրեան արեւուսանութ, աւ
մէրեանքարքան հիշգրտեացն օրհնանքն և քառօր : Ի՞նչ
պարտիկին՝ սոր իւրեցան Նահապան օր, անքի սո
ւանելու զքիցոցիւ ճանապարհ աստիկ ին անդ
գարշապարօր : Ի՞նչ իրն՝ սուրի քանիտան՝ ի Նանե
աստիկան զգրօր, անքանօր ճարտիկ զքիցան
ճարտիկօրն ապա զանճանից : Ի՞նչ ինսարտիկ
իրարեայ ոչ կարելի քանիկ զճառս ճանիս զարհու
րանօր և անդ ինաց զիրս ին ինան զիրս, զար ինչ
հաղախ իւր գործանք : Ի՞նչ իրարեան իրարն՝ սուրի
արարան զիս ի իւրն սանտիքօր, ի ճանիտ աստարքան
ի կասն ժամիկից նստի հողոցն թևօր :

Սորն՝ սոր իւրեցան յայնժամ ի Նահապանացն
սայրաստար պատօր, յայնժամ արեւելի զարտի իւր թագ
սոր պիտեայ զսանիօր : Երբեմն՝ սոր ճարտիկ զան
բանս, ինչանսար լիւր ի սրտի իւրեցանք իւրե
պար զիս սո՞ր քարտիտանայ իւրոց հիշանութօր :
Երբեմն՝ սրամ ան իւրե արարչն հասարակից,
իդն անարեւոյ այսօր զգարն իւր աչօր : Օրս քան
րանի զոր իստարացան ճան հիշգրտի աստիկօր, նայ
իցան ճարտիկ ի նարիկ անարանիս յասնս թարտիկ
ն ճորն ժամօր : Եւ այսորիկ զնճար, հիշանից իս
այսորիկ ին ի իւրեցանայն սրարայն զիս իւրեան
որջանից : Եւ սոր անք ի՞նչ հասարակացան և ինչ ան
ի

իս յարհմտացս ՚ի զի ինձստաց՝ ուն անոր անիկ ի՞նչ և ՍԴ,
որ կարգացել արարածիք ՚ի իս յանձնում իսնարկուսի:
Այսօր Բարձրացողսն զգլխս յոր իս փամօք՝ արդի ի՞նչ
և ՚իս, որ լսուսի կարանայր ՚ի Բասի-տաւել զխառնակի
յսուսի Բեժեանօք: Այսօր պրջմաւացուցեր զբիճի ի՞նչ
չուսից հարցս արհիւք ճառարայլիսք որ ՚ի ճամ՝ զարջու-
լանաց փայ զիցսաւ սուս՝ ՍԴ արաներօք: Այսօր Զ
ցեր զխանխաւաց Բանն աղանիւն, իս արանիկէք ՚ի
անս յայրմարտի պան երանի ինչ մտ ապք լիով Բերան-
ով: Այսօր զնոր՝ անիկ՝ Գրեթիել ողևանի՞ զոր եր
տակերօք. զի տեսնեմ զից ՚ի Բեթելի՞ն ՚ի քառուս-
պաղարիցն երգով:

Չայտակի ճայն՝ զի զիս եկի արտ այն ճիշտով և
քառուսայր ապա ՚ի քառսս ասարթիւն ճարարացս կտկով
՚ի ցիճուս արդի զի՞ն: Ո՞վ պիտրի՞ ընդեր լսան. ան
հեղապիտ անասի ասել Եղանակի զոր զխառնու-
սիտան իս զբնուան. սա զգանաւս իս, և իսասիս
՚ի պարս ճի. երգանիցիս, որ ալով արևուս անձ՝ արգի
իտաց զերկի փայտեամբ իսրով, և պրջմաւացայր
զերկեա ընդացիս Երգով: ՍԴ արանս Եժ ՚ի զիցայ
մտ երկի անարկեմք զիցայտուել ՚ի յերկի զի՞ն, զոր
ճիշի զիցայս Է Բանն զանարկեացն զարայ՝ սարգի-
տիւն ճան արանի: Տառակի այժմ զի՞ն պետու
ճարարիել արանի, և զիկն ճեր յայնի փայլ հեղ
արանաց իրանայր քայս ճեր զարկանի ճան փայտարայն.
և անս անիցի արարեալ Բաննի՞ն. պակասցել զԷ-

ընդէն է քննարկ անկէ : Օտքս անոս արքայապետ
ի քառասն չի . և երկնք խնամքն է արեւոյ չի , և քառս
պարթ արքն բանան զքրտան քիչ չի քրտար քիչն
յոր զնց պըրտնէ կանի պետանն զնկայս չի :

0 Քընտար պըրտնէ քննիէն է երկնս երկնայ չի ,
քանչիւն ին հայտնառն ասեալայնք ի յանձնա : Քի
Քրտար և պետար եղն արանչիւնայն , խորհրտա
կնք յարանին . ասեալն պետարն է կանայն ծածկե
կայ զքրտանառն քառասն իւր ի նպարէ , ասի
հանարձակ է երկնքն : Գանդի այն Պետրոս որ քա
անիւնայ զնա որքոյն ւէ , և երկն զնաւար քառաս
նուն ի խափոյ , ասանդասն ի զարհարանան , և շար
փաղի բանս կարծեայ զանտրին յարանին . և յար
նին զն . կրտան ճնայնէ քննայնէ զարտանայնն ն
ւարայ , աս ի յոյ քիւրայ զքոյ զքոսէ և ւէլն յոյ
պետաննայ զն յարտնէ և զքոսիւնայ ինտարն իւ
նայ , զնն . զանանան ասել քարնէ ի գործ որ
այ ինանն զնկայս , ճնայնէ զանայնէ քիւրայ
ճարն զնարնի ի նաունս քրայնէն : Որոյ ասան
ճար կայնէ ճանկան Սքն ասանայնէ . ճանկանք ,
քիւր անիք ին ասարնայ . և այս քունէ զտանչիւն
պքոսող զանարանայն երկն և ճնայնէ ի ճարն , քիւրն
ւէ զն Սքն է . և ոչ եղիտե ճարաննէ քիւրն ոչ
աս կընդարանան անիւրն ասարնայն քառասնէն ի
ճարն : Եւ այս արդէն , զնաւարն քառասնանն է
զնառն էլաննք որ ոչ քիւրայն , քառարիւրտայնայն զն .
և

և առել 'ի քաղցիւնս ան յերեսսայել' և առայ. այս
բանք եւ զոր խոսեցայ ք յիւ ճակի ք զչարչարանս, և
պարտ է ընդ ինչոցն յորհեան անվանաի և 'ի ճարտ
քի' և 'ի սաղմունս զիս'. և բացել զգիրս նոյ ինան
զգիրս : Բայ յայնման ոչ 'ի ճոյ զարեացել պարտ առ
իւրն : պարտել անելով առաջի ինանաի ազայ զե
նչ ճարտարեիցն ին և պարզ թերառն' սքանչանայի
ճարտել յանջին : ք զարմանով իարեանց պարախանան :
Չարտք առ' առ որ հայեցել անվանա առայ, և ան
իւր ինան զիւրայել, իտ ոչ զանհանայա ճարտ
անանարտ : Ըրտիւ ճարտեցաք զառ 'ի յիւայեայ բա
զան ճոր անանանա, և առ իւր իր ճարտելու յիւր
ժոյ' հագի երեսայ պարտալ, և քայր 'ի հայ զ' արիւն
'ի անդոջոյ' արեգան արարառել հոյել. և թելուա
'ի ինա բացել. ոչ զընել ի պալն հասարակաց և
բակրայ և ընդելու յարտ անել : անա առել, զայ ա
այս սխառն. սխառ քա ան յանթեան յանթեից.
և քա եւ երկնա և քա է երկի. և իտ անդաղաիցիտ ա
ռա հանարխանայ զիւր և իսանայ : և անանա թ
պա սխառ յայ պեան և արարանայ պարիւր ան և
վարարայեքն անել. 'ի անելն ք զարմարեիւր, յիւր
լով զանա սքողելու սեղովելու : 'ի իստելն պարտա
ելն, զհոա անել զպալտելու զանարխանա : և զա
րել ք զան զիւրե էր այն իտիւ ճարտել զայ 'ի ճոյ
ճոր անելի յառա քառայն բարեալ : և իրն բարե
սեղան 'ի սիրտ ն զորագաղես. և երկնայն իստելու
յա

7

յարէր 'ի սրբեւոյն սքանչելապէս . և ինչ ան ստեղծ
է ճն յերես ճանաչակն լինել, և արժանապէս հար-
պահաւել զսաստի սխալածն բժշկել, առ զի, և ճ-
խանայ 'ի սաղաթն անտի 'ի բեկեանից: Ասորք բարեպ
եալ սիրով և արեսիւն է արագ բարեպիւն սիրով
արեսիւն րեսիւն անուսիւն, յայսկոյ յայս կոյս լինան
յն անձեանքսն, և հայտի 'ի րեսն ի՞նչ անյագ փա-
փագման: Երարի 'իչ այսուստի անի յա շակի,
րուսի, և յճմացստ 'ի արագ գիրաւի: Ահա եւ
ճարգարեք 'ի բան իրեանց՝ ինձանով՝ զի ան զանկոյն .
և ի՞նչ եղևորք 'ի փոփոփան անցն ճշեղեմ: Ե-
զայս ճանաչակն սիրովն է իրանս 'ի ճանաչարգի,
հասի ճոյ 'ի բեկեանից: Գոյնճան հասարակէ ղիսա
իւր օրձեաց զի և անտի փոխուոյ ճեղի՞ն՝ յառա ղի-
քանալ ղեկիս: Ինչ ի՞նչ արարեալ յառաիւրս իսմարի-
եալ, ղեկիս հասարակէ՞ ղարճանկով օրձեանն ղարաց
եալ փոխուոյ և երագ ղարացել ղայտի է երկես 'ի յի
հունն ի՞նչ: Եւ յայտի առ իրանս . ղիչ եր գարսկան,
նոյն է ճանաչել ղ ղարարանի և անճանկացստ, ուչ
է յայտի ղարարանի փառաց երոյն գրաւ փոփո-
սիւն 'ի ղիւղ իստացել, ղիւրս յարճան սիրիս արարստ
զգուղանի պարտել, գրաւ սիրիս պարտել ղիւրս
'ի ղիւղ սիրուել: Ի ղիւրս ղի օր հասարակ է ղի ճանա-
չանցն, յար րգիրանի ղիւրս է ղնա . անս ղի օր
յարս յանկով րեսուել ղիւրսսոյ քոյ, ուչ արար ղի
և ղարաց, և ուչ րեսուելի ղիւրսսուելան ազակարգս:
Ե-

Կ- ապա յեղեւ ոմ զտղայն վայելչոսն՝ հագոց կա-
 րէ : ԿԼ ոմ զհանդէն քաղցրամբ , և թիւ Է անձեա
 խորամ սգորեր : Ահան պարզարամած պր կեան ան-
 պարտ , և ՚ի յեղարակ նորն հեծեծէ : Ո՞՞՞ զլ-ն է
 երկնս աղար անաբեկու յեամս յարացեղ ընկն
 խորամ ցաւանդ : Կ- որչափ ^{հարմարեցե} ՚ի խոցեայ
 ՚ի արարայնցս լիւն , ապա յամենս եղե ՚ի նկարե
 լն՝ աղար սիրայն արարեր : Կ- զի եւ ժամաժամայն
 Է յարարեցն հարս արարաթս ելաներ , քայն զանհարկաթ
 պղծուն աւոթ խորամ զխորթ սխոժանս անձե հանադեր :
 ետե քան լաներ ՚ի քեանսն , յարժամ ընդն յարարե
 զայն ինն կանակեայ ցաւանդ , ոյ յամենսն ու-
 ղարամն արեր : Եւ Կ- ոյ ոյ յերեկ խորսն Բ-
 Բ-ոյ զլ-ն է զն արարե : Կ- աղար եր ոյ պղծուն Է
 երկնս Է երկար ժի . Կ- ոյ անդն ՚ի արարե ճայեղ ը-
 թեր ՚ի սիրայ եւան ճանկեր :

Ու զի այս ելն քաղցրայն , և եր աղարարոն Կ
 ՚ի պղծուն Է յերկնս Բ-ժարեա , երն հրեղայնսն բարե
 կան՝ կրկն երեւանն յաւան յարեղ ընդն Կ . և
 յաղարարեն Է երկնս հայեղն պարարեց արանդ :
 Կր զարիւհայեթ , այնո զի կայե հայեղե Է երկնս
 անդրեղեղեաւ անդար արարեալ ՚ի սերեղ-նոց ապ
 Կն ոյ սերայոյն ՚ի ճիւղ աղարեա պարեղե երեղե : Կր
 պարեթ սարանեթ սարս կրկն զլ-նեանն , զի հարեթ
 եայեթ սերայե թեանն զամ ընդ քաւոց , ոյ և ոյ-
 լա՛ հանարեղե : Անարարեալեղե . և զիւ լիւ ութ -
 զն

Հանել . յորժամ պարտեմ երկնք զվայելչաւն էր , և
պետեմն ան ժողովարտ զխաւս էր յորժամ հն
չարտ հաշարաց պարտե զնս , և բերտ բերարաց
կոչեմ աւարի էր . յորժամ թշուաճ զօրաց էր զը
ղբտե շէրիւ , և ծայր փողոյ աւերեաց էր զար
ժուցանել զխաւսու . յորժամ խաչ հախարանաց էր
Ժուսփայից արեգակնոր յարիւ . և վրտ յեւեմ
էր զհայեցոյ իշխանսն աւարի : Չնս պետեմ թ ուր
պէս պայսա , և զօրս թեմ զնայեմք իւրովս ըս
տանելուպէս կոխել բարչրացա . և ՚ի ճարեակնսն ա
լաց յերաց պարտակայսն Է անկայս ծածկեցաւ : Կոր
այժմ բայեմ զխաւսով ան ճարաց , և յաւելցեմ ՚ի
յերկնս՝ աւարել կարեւորս անպարտան : Բարիւն
հա իշխանսն էր հեղարակաց՝ զնժուսն եղիւ ճնս ի ա
ւարի . ոմանք զտրանս անպարտանքն հատաւանու . և
ոմանք զթագաւորել հարցանելն աւարել : Ներքեմ
անունանելն զնս թագաւոր փաւաց , և վերեմքն պարա
կաւսել ՚իսն Է աւ թագաւոր փաւաց , որ Է երկնս
ճանապարհի ի յերկնս աւարաց օգիակով ի բերիլ խաւսուսն
հարցարեաց : Կարեմելեմն անքն աղաղակելն , ՍԵ զօ
րուսն իւրով՝ ՍԵ հարցոյ ՚ի պարտեացի . և ՍԵ այլելեան
նս հանան , և զխարտ կամք ունի հանարեմ զ ՚ի Էրե
արեան և ճարեաց :

Հիւստ այլայլեցաւ աւարսն ի կարեաց հեղարակաց .
զի վերեմն աւարելն , և արարելս վարդապետելն փել
զն ՚ի արարեցնացս ՚ի վեր ելանել , յեւ փիլսոս արա
գաւ

գաւ խնայրէն: Ահա է առ խնայաւորս այժմ փրկուի յեր
ուրախուաւ. զի ահա զխորհուրդն ճարտեղաւն է պի, ոչ ճար
կեալն էր յաւերժանցն և յայգաց, այժմ յայտնապէս գի
անին. և շատ շնորհաւ պարս բարբէն: Ահա անհայտ
աղապարհէն, քիչն յեր ոչ պարսնն վերնս երեսուցիկի,
և իսկապէս արտադրէ. ուստի արարաւ ճգեցեր գերի
զէնախին զվարս, և անդիս արարեալ ինչեալ անայի
այս ի յիծեալի քարայր ի Սմից: Եւ շնորհ այսոր պա
րասխանի՝ բանս բարեաց և փրկարուի, զի աստ. փր
կեաց զնո բարակի ի՛նչ, և պարսուի ի՛նչ փոյն պրեմ խաւս:
Հիշան և հիշանն ըստապէս արարեալ հրեղապակցոյ շար
կաւոր ի զեալս առ ի ինչ հատարչեալ արտադրէ. և
հիշն առ վեհագոյն ի զանձնաւն և պարսնն երազեղ
հարու ըփն ճաւայարի: Հատարչէի զբարուն յեր ի
վեր. հատարչէի անհրով ըստապէս արարեալ երկայնոց ինչ
միցի փառաց իսպառնոր՝ որ արար իսպառնուի յերկնս
և յերկի: Հատարչէի արովեիտ հրեղեղան զերկնն ար
ով արանս առ ի ինչ պարսպաւ, զի միջի իսպառնոր
պատիւ իստի փայտիս կիւնայ: Հատարչէի արովեիտ
վերկեալանս զբարուցիս արանց երկից իսպառնոց. զի միցի
նարջի յախան փառաց արարեալ ճոյսածիս արի. հորն սիրամ:
Իսկ ի՛նչ հարցանին. ո՞վ է առ իսպառնոր փառաւոր դիւ
եալ յերկի, այսինքն յերգանոց. զիսկ հարեալապար
սայցի բոնարայ, անպար պարսնաճանի ճարտեղն վեր
ցորանայ, և իստի զբարուի ի երկնս ըստանայ: Եւ ի
՛նչ արարեալ բնաւի ըստապէս, զիսկ փայտի ըստանայ պ

ամեն ինչ, և ոչ հեղին չառօք և հեծեղօք օգնել: Եւ իւր պիւ
բնութ անմարտի նորմանքի պարսեւանակ մարմնոյ, որ
պիւր զարդարել ինչ զիւրոյն իւր անգար երկնոյ սիգու
լով ըմբանայ: Ուսուցիչ մեղ ով զերանայոս մարտիւն
արթի քառօք հեղադանայ, ով է այս թագաւորս որ ճարտեաց
իբրև զառաւար, զեղեղիկ արդիւ զլուսն, ընդիւ իբրև
զարեգութ, իբրև զհրայումն կարգելու: Հիւրեմի և
զայլ ի մարմնաւորաց ի լուսն ի յերկնս. Բայց ոչ պիտե
սի բառն զօրութ: Եւ ովն յարժաւ զիւր փոխեցաւ սա մի
քառօք եղիւ զնա զիւր իւրոյ: Եւ զիւր ի մարտի զնիւր
սաք կառն և երկմարս հեղին լի լուսն. լիցի անկար է
մարտի ի Մե՛ն զաւից անմարմնոյս կախել: Բայ այս
թագաւորս, ով է որ ելանն յերկն զգեցել ճարմնիս ոչ
սանել իւրին՝ պաճօնաճել արեւմտ՝ մարտի շիւթական՝
զիւրով մայրիւն, բառն ըմբանայ անմարմնոյս անառի:
Անոր է և սաւոյ օգնականի զնիւն: Արեւուն է զգեցել
զհրաւ անարեւոյ յամարմնի ըմբանիս կախել: Հիւրեմոյ
քայ և յերկն, և բառն զօրութ զերկնս քաղաքապա
նի: Արեւոյ ոչ կարողանայ, բառնայ, զի անա թանկն ըլ
սառս քաղաքել: Անորն իւ ով է սա՝ անուցիչ մեղ ով
հեղադանի, արոյ և իւր փչոյ զխորհաւորսն պի՛ն քարսն եր
կայ ցառանիս:

Հայրձանձիւնն ընդ զայս ասել. ԱՅ՛ զօրութիւն երկ
նիս է սա. թագաւորս, արոյ քառօք Արեւն է իւր արդիւ
նիս. Ա՛՛ Ա՛՛ Ա՛՛ Ա՛՛ զօրութիւն լի է իւր երկն և իւրեւ
փառսք զս: Ա՛՛ փառսք է սա, արա՛ւ քառօք Արեւն է
իւր

Կար երգիչի . արձեղ ըն փաստ ՄԻ Ի պեղ-ուղե ի արև : Մը
ժայռ է առ յաղթող արամարտի շարժարժի անտեսար հան
գիտք փաստայն լինի : Մա երկեցաւ յերկի մարմնով ,
և արարարացաւ հոգեով , հասարարիմ եղև աղևարհի .
և արարիէ զայ յերկեա փաստս . և զի սը խնամարհեցաւ
յերկի ոչ շնորհս փայլ մարտ . սը կ'արարայ եարթացաւ
յանայն ըստ երկեա փայլ ճշմարտի ՄԻ :

Օ Եւ ինչ որ եւս հնեցարարի և հեղցարարեացի , և սերուն
Է եւ և յերկեա սինի զայսանի ի անիւն , ըստ որ առայ
ն ընթանայ , սկսաւ ի առաջ լինի յերկնցն արանայ զայս
արարարանի : Եւ ի սը ի արիմ զարարարանի և ի արանան
փրկաւ : Եւ ի սը ար ի արանանի և արարարանի յաղթի , և կ'
խառ զնշմարի հանաւանի արարի : Եւ ի սը զգիտե
այն մարտիմ փրկի , և արարիէ զայս արդե յերկեա արար
ցի : Եւ ի սը զնշմարի Ի մարտի ի սպանի , և զխաղա
ղութ յերկեա և յերկի արարի : Եւ զի մարտի և անիւն
արարանանի և և արարի և ի արև զնշմարի արարի զայ ը
հան ի արարի . այսինքն ՄԻ արար զարժ ոչ էր մարմնաւոր
բանի կարելի . իսկ ՄԻ այնի զորան է զայ ամ ինչ հարարար
ի : Մար զի արարի զայս ամենայն անարարի հասարարի .
մարտայ հանարի արարար ըստի զգիտեալ և Ի յերկայ ամ
անիւն փաստայ , և արարարի զանանի զայն արանանի :
Ըստի և ի սը բարանի արարար ըստն ընթաց . Ինչ Ի
ճից հարթ արարան և ճից հարար անիւն յարարայ սա
րարի . և երկան զարարարի զայս արարի հարարի .
և զի կարելի է սպանիլ զարժ յերկի անարարի զարարի .
և

հաւասարակ, բայց պատահեալ զի պիտի պարսնաճանապարհու
նկոյնը զտեսաւեմ մարտի հաւանակ, և զի զանակի բազմապար
տիկ իմաստից ճոյճ ուսանել ընդանակ, յայտնես իջխտուեաց
ևս պիտուեաց երեսնայն զնորոք արանեայրի քս իմաստ, և՛ն իր և և՛ն

Ոչ ի սոյ պատմ կարծեմք սակ, անայն զորսն ի՛ն, ոչ
երեսուորթ ՚ի գլխակ սովել զմարտեան քրիստոսոս յաղիլեցն. և ոչ
իս կասմ ևս երեսուորթ հեղափոխեաց ինչ ՚ի մարտս պաշարպանի
ցին. և ոչ ի քրիստոս ինկ իմաստն ՚ի քրիստոսոս Բն զուս
տակ զմաստաւեցին: և՛ն քրիստոս քրիստոս ի՛ն. ևս
արքայութեամբ արքայութեամբ մարտնայս ինկ պիտուակ սասանցին
իսցեալ ընդարեմ իսկեաց զիջանակն: և՛ն ի քրիստոս
նկոյն պիտուակ քրիստոսեցն յաղիլեցն. ևս զպատմաց պարտի
ի՛ն ինչ հարս կսկեցն: և՛ն ի մարտաւորն մոզակեցն,
և ՚ի մարտաւորն վարդաւեմ քրիստոս, և ՚ի սակ պիտու
եաց լայն, ևս զմարտն ինկան իրեան արքայ պիտուեցն:
և՛ն ի իսկեմ զարդարան պիտուեցն, և յերկուցն մահան
սարակեցն, և իմաստ ընչն կրեցն, և զիջանակ աղիարեմի ի
րաստեմք պարտապարտի արքայութեամբ ցեցն: և՛ն ի
պիտուակ յարեան ինչն, և իսպախանայն արհեստի
եաց զամբն զանակեցն, և յերկուցսան իտարուց ցեցն
ինչ ՚ի ինկան ինչն: և՛ն ի քրիստոս իսկեմ իտարուց, և
զիջանակ մարտաւորն լին, և զիջանակ մարտն ի՛ն յարեան ի՛ն
իսկեմեցն, և զիջանակ իսկան պիտու ինկ ետակ: և՛ն ոչ
սակ ՚ի իմաստ զիջանակ ցեցն սակ, այլ պիտու մարտն ի՛ն
հան՝ ոչ զանակն ցեցն ինկան, այլ արեան իսկեմ մարտն
ևս այնպիսի պարտապարտի յաղիլեցն աղիարեմ: և՛ն յարեան
ար

արքայութիւն ինկն ևս համար անհատա՞ զՆորայ արքայ
հան զհարհանէ զհարհանէ պարարտելի , և այժմ' ի ևս
նա՞ արդէ ի անկէ հոր , բարեխոս ևս բանանայ հորի ինկն ,
չար պարտեանհան արեանի ինկն զնորի :

Օ Ըստ լուծի գրեւորի հիշ զպակասն ասանգրանայի ի անհատ
խորհարարս բարհարի ինկարտելի է . զի սիւն յարժան' ոչ քա
հարտի ևս ինկարհանէ զիւրեմն զնա յարիւղ , այլ կարողութ և
փաստ : իսկ այժմ' ասելն ոչ սխարիսի զհմարտ է , այլ բարհար
արարի : Ընամ փոխանակ կարողութի զպարտել ևս փոխա
նակ կարողութի զխորհարանէ ճարմնայ , ևս յարիւղայ ասարանայ
իրատաւիք ևս արարարտելի : Ընամ աստ ար եղանակա
լիքս շինի զիւրեմն ևս զհարարի ' ի կարողութ օրհնար գրանէ
կարեանց իողմէն : Ընամ հարիք ասելն այժմ' ինկարանայ հո
մանցն ժողով երգայն ինկարանայ , ևս պարհարիւղիք ի ինկ փա
սայ ինկարարի ' ի իսկն յնմանէ գրանէ օրհնութի : Ընամ
ժողովի ' ի սիւն' երիկն իրատաւիք ևս արարարտելի , ևս ճա
շմար արար զնոր ինկն ասարարանան ինկարողութի : Ըն
զնորայ յիւրեմն զհարհարանայ ինկ անարիւղայ զարտելի , ևս
հասարարտել ինկիկն զանարիւղայ ինկ ասարարիկն ինկարող
իտարանայ : Ընամ ինկարարիս յիտարարի ' ինկարտելի ինկար
նիտելի , ևս պարտելի զնկարողութի ' ի գարհարանայ ինկ ' ի
բարհարայ : Ընամ ինկարիս ևս ինկարողութի ասարարտելի ևս ար
արարան ևս զարտելի , ևս ասելի ինկարողութի ինկ ինկարողութի
ասարարտելի : Ընամ ինկարիս ինկարիս ինկարիս ևս ինկարողութի
ևս ասելի ինկարողութի ինկ ինկարողութի : Ընամ ինկարիս
ևս ինկարողութի ինկարողութի ինկարողութի ևս ինկարողութի ,
ևս

մըջէ եւ Վեդիէ ի իմ պետանէ զի սուս զոր արացայ է իսպի զսոխ
եւ զհաշակարանէ : Հայր իսպի պէ անբասի ի՛նք որ է արարիէ զայ
բա զարեւ իսպ , իսպարացիէ յորեւցիէ ի՛նք սուսակ մարկայ է՛
լիմակ : Հայր զոր երուր եւ զիս արեան ժողովար արեւհանա , արեւի
ի՛նք սոխ պէ է իսպիս հանուի , իսպարիսու ի՛նք անիս զիս ի՛նք
արիս փասացա ի՛նք հասարարու է :

Ո՛ր Բժի զնարիս , սիլ անհետ երարիտուցա , սիլ անիս ի՛նք է-
րարիտուցա արար՝ արեւանի գարա ի՛նք Վեդիէ ի՛նք հասարանու թի՛նք .
զի սիս ի՛նք իսպի է իսպի արեւ հանուի : Հայր արարացայ զ՛
զիս փասիս արեւանի իսպ զնարիս , իսպիս հանուի իսպար
զիսիս ան իսպարիս փաս սիս զնարիս պէ է ի՛նք արարարարիս
զիս իսպի արեւ արարացայ իսպի թի՛նք , իսպարիսու իսպիս անիս
հասարար : Զարեւան սիլ զիս արարացայ զիս , իսպի իսպարաց
եւ զիսիս արարաց . իսպիս արարու զիս արար իսպիս արարիս
եւ արար իսպիս , իսպարու իսպիս իսպարիսու սիլիս : զիս ի՛նք
իսպարիսու իսպարուցայ արարիս արեւի զիս ի՛նք սոխ ի՛նք : Բայ զիս
զիս սիս , իսպիս արարարիս սիս զիս սուս . իսպիս արարացիս
երարիս : Սիլ ի՛նք եւս զիս արարիս արարիս արարիս սուս , իս
արար է յար իսպիս արարիս արարիս արարիս սուս : Իսպարիսու
իսպիս , արար իսպիս ի՛նք արարիս արարիս : Իսպարար սիս արարիս
փասաց իսպարիս . արար իսպիս արարիս արարիս ի՛նք արարիս :
Արարիսիս Զի՛նք իսպիս արարիս արարիս արարիս արարիս արարիս
իսպար ի՛նք իսպարիս արարիս արարիս արարիս արարիս արարիս
ի՛նք արարիս : Սարի ի՛նք արարիս արարիս արարիս արարիս ,
արարիս արարիս արարիս արարիս , ի՛նք արարիս արարիս ի՛նք արարիս
արարիս արարիս : արարիս արարիս արարիս , իսպարիս զարարիս արարիս զիս

13

